

BIBEL

BIBEL

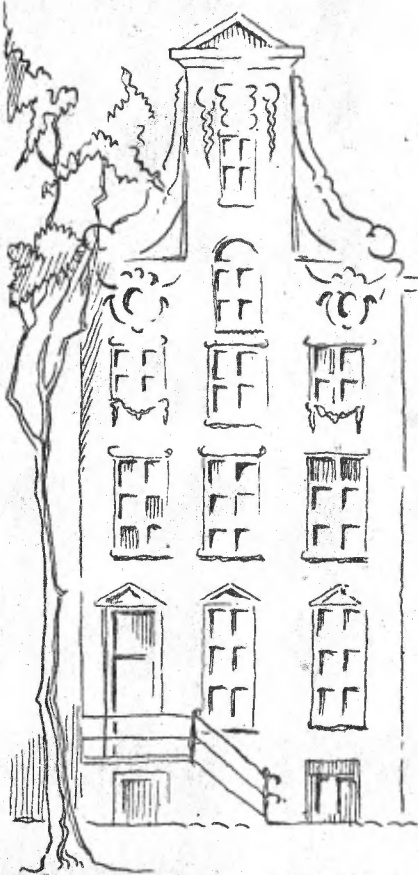
HET BOEK

DAT NOOIT OUD WORDT

DOOR W. G. VAN DE HULST

**BIJ DE HERDENKING VAN HET
300-JARIG BESTAAN VAN
DE STATENVERTALING
UITGEREIKT AAN**

De Leider(ster)

UITGEGEVEN DOOR DE
JEUGDCOMMISSIE VAN HET
NEDERLANDSCH BIJBELGENOOTSCHAP
AMSTERDAM - 1937

TEKENINGEN VAN
W. G. VAN DE HULST JR.

Eens, — 't is al heel héél lang geleden, — lag er in de Sint Pieterskerk te Leiden een groot, dik boek. . . . *aan een ketting*.

Het lag op een prachtige lessenaar; maar — heel eenzaam, op een stille plek. En soms kwam daar iemand en bladerde er in, las er in, sloot het weer zorgzaam dicht met de koperen klampen als hij heenging.

Een kostbaar boek! Honderden guldens was 't waard. Als er eens een dief kwam! . . . . Maar — de ijzeren ketting was sterk.

Willem Heerman, een vroom priester uit Leiden, had in 1462 dit prachtige boek aan de kerk ten geschenke gegeven. 't Was een *Bijbel*; maar, door hem zelf *geschreven* en *getekend* in keurige letters.

Een kostelijk geschenk!

Jarenlang had hij er aan gewerkt. En 't mooiste was: hij had die *Bijbel niet* overgeschreven in het Latijn, de taal van de priesters, maar — in *Hollandse* woorden. . . . En nu mocht iedereen komen in de kerk en in die *Bijbel* lezen.

Bijbels! Ze waren zo geweldig *duur*: drie-, vier-, vijfhonderd guldens. . . . Wie zou zèlf een *Bijbel kunnen* kopen in die oude tijd? Bijna niemand.

Bijbels! Waar vond men ze? Alleen in de kerken en de kloosters, en in de kastelen van de rijke edelen.

Bijbels! Ze waren bijna altijd geschreven in de moeilijke Latijnse taal. . . . Wie zou ze *kunnen* lezen? De priesters alleen.

* *
*

De tijd gaat voort.

Zestig jaar later.

Daar zit wéér een man ijverig te schrijven; maar — om het tekenen van *mooie letters* is het hem niet te doen. Een eenzaam man in een stille kamer van een groot kasteel.... Soms, als het werk heel moeilijk wordt, knielt hij neer en bidt.

't Is alwéér een monnik, die de Bijbel overschrijft, maar — hoe *vreemd* is dat!

Die monnik is gekleed als een edelman; als hij uitgaat, draagt hij een zwaard op zij; hij laat zijn baard groeien, want niemand mag weten, wie hij *is*. De bedienden van het

kasteel noemen hem Jonker George.

Op een hoge heuvel, midden in de eenzaamheid van de bossen, ligt het machtige slot: *De Wartburg*.

En de eenzame monnik, die, als ridder vermomd, de Bijbel overschrijft van de moeilijke Griekse en Hebreeuwse talen in het *Duits*, is.... *Maarten Luther*, de grote Hervormer.

Neen, niemand mag weten, wie hij *is*. Hij heeft het gewaagd tegen den Paus, de Kardinalen, de Bisschoppen te zeggen, — tegen den machtigen Keizer Karel V óók: de Roomse kerk dwaalt. Ze is vol van verzinsels van mensen. De Bijbel, het Woord van God, leert gans anders....

Nu is Luthers leven niet veilig meer; maar trouwe vrienden verbergen hem.

Vrienden! Hij heeft er duizenden, rijken en armen, — mensen als hij, die ook de weg naar de hemel zoeken. En wáár zouden zij die weg beter kunnen vinden dan in het Boek van God, de *Bijbel*?

Daarom *vertaalt* Luther de Bijbel in het Duits, de taal van zijn volk. Het Nieuwe Testament het eerst. Iedereen moet die Bijbel kunnen lezen....

Het is een zwaar, een geweldig werk; maar Luther wéét, dat hij werkt in de dienst van God. Dat maakt hem sterk.

Als hij klaar is, zal die Bijbel *gedrukt* worden. Het boekdrukken gaat al veel gemakkelijker dan vroeger. Een *gedrukte* Bijbel zal niet zo héél duur meer zijn.

* *
*

De tijd gaat voort.

Ergens, in een Hollands riviertje, komt een turfschuit aan de wal, dicht bij een kleine stad. De schipper tuurt in de verte, zijn hand boven de ogen voor de zon.... Op de plecht van het scheepje liggen wat turven neengerold: ze zijn zeker van de lading gevallen.

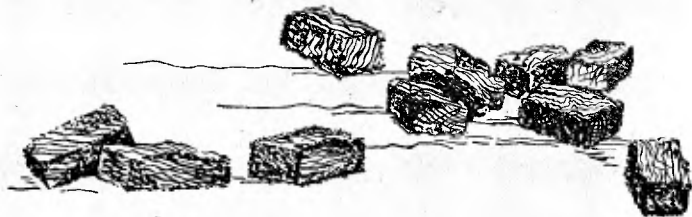
Wonderlijk! Wie héél goed kijkt, ziet, dat die turven een figuur maken: een kruis, een kromgebogen kruis. Maar — wie zal op een paar gevallen turven letten?

Er komt een vrouw voorbij. Ze schrikt; — even maar. Dan straalt er grote blijheid uit haar ogen. En ze gaat dadelijk turf kopen. En ze wijst op het kruis, heel even maar; tersluiks. De schipper knikt. *Veel* geld heeft ze niet; — dat behoeft ook niet. Inhalig is die schipper niet.

Ze gaat blij naar huis, haar zak met turven op de rug.

En thuis?.... Als niemand van de bureu haar bespieden kan, schudt ze de zak leeg. Voorzichtig! Onderin ligt zo'n grote, dikke, zo'n zware turf.... een *Bijbel!*

Ze verbergt hem haastig in de donkerste hoek van de spinde, maar haar hart juicht van blijdschap: ze heeft een *Bijbel.*

Er gaan die dag uit de stad nog veel meer mensen turf halen aan de kleine schuit; — en toch is 't hen om *turf* niet te doen.

't Is gevaarlijk een Bijbel te kopen, een Bijbel in huis te hebben, een Bijbel te lezen. 't Kan iemand het leven kosten.

Karel V en de Roomse geestelijkheid dreigen met strenge straf, — met de *doodstraf* als 't moet, — ieder, die een boek leest, dat door de Roomse kerk niet is goedgekeurd.

De doodstraf!... En toch, tòch gaan er duizenden Bijbels door 't land, hoe langer hoe meer. In Amsterdam, in Antwerpen, in Embden worden ze gedrukt, en op geheime wijze door de mensen gekocht!

De turfschipper was... een *Bijbel-schipper*; alleen wie 't wist, kon het merken aan de gevallen turven op de plecht.

Maar — wat *waren* dat voor Bijbels?

Toch geen Duitse, van Luther?

Welnee, echte, Hollandse Bijbels; maar — ze waren wel heel dikwijls *in onze eigen taal* van de Bijbel van Luther overgeschreven.

De Hervorming was ook in Nederland doorgedrongen. Duizenden mensen vonden bij de priesters van de Roomse kerk geen troost meer voor hun bange ziel. Zij wilden luisteren naar Gods eigen stem, Gods eigen boek: de *Bijbel*.

In Amsterdam was het *Daen Pietersoen*, die een gedeelte van de Bijbel 't eerst drukte. In Antwerpen was het *Jacob van Liesveldt*. In Embden *Godfried van Wingen*.

Maar — *gebrekkige* Bijbels waren het nog. En lang niet altijd *eender* van taal en woord.

Aan de kant van de bladzijden, naast de teksten, stonden met kleine lettertjes allerlei verklaringen gedrukt. *Kanttekeningen* noemde men die.

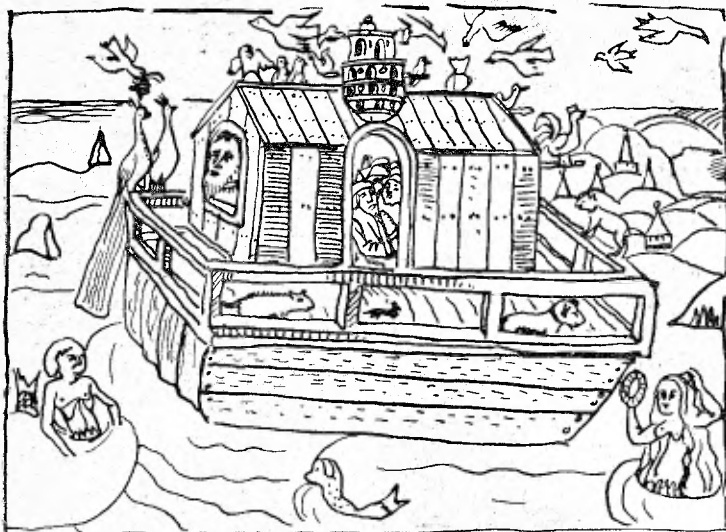
En juist die *Kanttekeningen* waren, voor wie een Bijbel verborgen hield in zijn huis, 't gevaarlijkst. Juist dáárin werd zo vaak de leer van de Roomse kerk aangevallen....

„Die *Kanttekeningen* staan vol verfoeilijke ketterijen,” zeiden de Roomse priesters.... „Die Bijbels moeten wèg, vernield, verbrand!....”

Platen stonden er in die oude Bijbels ook; — och, maar wat wonderlijk-eenvoudige plaatjes waren dat nog.

In Mattheus IV wordt verteld, hoe de Heere Jezus in de woestijn driemaal achtereen door den duivel verzocht is geworden. In de oude Bijbel van Liesveldt staat bij die geschiedenis een klein plaatje gedrukt. Wonderlijk is 't: de duivel heeft daar de pij van een monnik aan en horens op 't hoofd.... En wie goed kijkt, ziet in de verte ook nog de twee andere verzoeken: die op de tinnen van de tempel, en die op de

berg, van waar de hele wereld en al haar heerlijkheid open lag.

Een andere Bijbel, waarin alleen de voornameste geschiedenissen worden verteld, en die daarom de *Bibel in 't Corte* heette,

had nog wonderlijker plaatjes.

Zie maar eens, hoe dwaas de ark getekend is met Noach's grote hoofd uit het venster; zijn zonen voor de open deur; een duiventil er bovenop.

Veel mooier is een plaatje uit een andere Bijbel, — van 1565 — waar de sterke Simson de zware poortdeuren van de stad Gaza, tot bespottung van de Filistijnen, bovenop de berg draagt.

En heel bijzonder is de kleine, fijne tekening van de stal van Bethlehem, waar Jozef en Maria neerknielen bij het Kindeke, de kop van den os en den ezel tussen hen in. In de verte verschijnt de engel aan de verschrikte herders.

Toen deze Bijbel gedrukt was, heeft iemand *met de hand* alle hoofdletters rood gekleurd, om hem mooi te maken. Wat 'n werk!

Al die Bijbels, die *verboden* Bijbels, — waar zijn ze heengegaan in 't geheim? — Wie zal het weten?

Zijn ze verborgen geweest in de kastelen van de edelen? In de eenvoudige huizen van den bijlhouwer of den lakensnijder in de steden? In de eenzame boerenhoeven op 't land? . . . . Hebben ze daar de vrede voor de ziel gebracht, de *eeuwige* vrede? . . . . Zijn ze

misschien verbrand geworden met den man of de vrouw, die in hen gelezen had, *te zamen?*.... Wie zal het weten?

Er is zo onnoemelijk veel leed geleden in die donkere tijd van de kettervervolging. Jacob van Liesveldt, de Bijbeldrukker van Antwerpen, werd in 1545 ook onthoofd. Maar, het bitterste lijden, ook de dood zelfs, heeft die mensen — en dat waren *onze* overovergrootvaders en -moeders — de liefde voor die Bijbel en de vrijheid van Godsdienst *niet* kunnen roven.

Tegen zo grote liefde *moest* de tyranny van Karel V en al zijn geestelijken, van Filips II en van Alva het wel verliezen op de duur.

De Bijbel is tóch vrij geworden.

Dat heeft God gedaan. Hij heeft die mensen de kracht geschonken, en liefde, en volharding tot het einde toe.

* *
*

De tijd gaat voort.

In Dordrecht is het wonderlijk druk.

In een deftige vergaderzaal, — *De Doelen*, — komen vele voorname heren saam; 't zijn meest dominees en professoren. Ze hebben lange, statige mantels aan; geplooide witte kragen om de hals; hoge flaphoeden op. Uit Friesland en Zeeland, uit Holland en Gelderland, uit alle oorden van het land, ja, zelfs uit Engeland en Duitsland zijn ze naar Dordrecht gereisd, — in schuiten of reiswagens, te paard of te voet.

Waaròrn?

't Is eigenlijk een *droeve* oorzaak, die deze mannen hier samenbrengt. Er zijn *godsdiensttwisten* uitgebroken in het land. In onze vaderlandse geschiedenis noemt men dat: de strijd tussen de Remonstranten en de Contra-Remonstranten. Het gehele land is er van in beroering geraakt.

Droevig! . . . Nu is de Bijbel *vrij*. Nu is de bittere vervolging om het geloof ten einde. . . . En nu? Nu komt er twist om diezelfde Bijbel. Sommigen lezen de woorden van de Bijbel heel anders dan Luther en Calvijn, de grote hervormers, het de mensen hebben geleerd.

Twist. . . . om de *Bijbel!* Dat mòcht toch niet?

„Laten we nu de knapste, de wijste mannen uit het hele land tezamen roepen,” zei men. „*Die* zullen zeggen, wie gelijk heeft.”

Dat is geschied; — in 1619.

In Dordrecht, — in De Doelen — hebben deze mannen maandenlang vergaderd. Ds. Bogerman, de man met de lange, grijze baard, is de voorzitter.

Men noemt deze samenkomst: *De Nationale Synode* te Dordrecht.

Daar is de leer van wie het beter wilden weten dan Luther en Calvijn, de *verkeerde* genoemd, tot een *draalleer* verklaard.

En. . . . daar hebben die knapste en wijste mannen van het land *nog* iets besloten.

Iets heel belangrijks. Iets, waarvoor duizenden en duizenden mensen in ons land hun dankbaar zijn geweest. Iets, waarvoor wij — na *driehonderd jaar* — hen nòg dankbaar zijn.

Wat dat wàs?

* *

*

Een stille kamer; — in Leiden.

Er is niemand; er zijn alleen *boeken*; dikke, zware boeken in banden van oud, geel perkament. Sommige staan volgeschreven met héél vreemde letters en héél vreemde woorden: Hebreeuws en

Grieks. Het zijn de oude boeken van het Heilige land, waar eens Abraham leefde en David en Elia; waar de Heere Jezus geboren werd in de stal, en stierf aan het kruis, en opstond uit de doden.

Die vreemde talen, — wie zal *die* kunnen lezen.

Er is een hoog boograam in die kamer, de kleine luikvensters staan open. Uit de verte komt nu en dan een beetje straatgerucht; maar 't wordt weer spoedig stil, héél stil in die grote kamer met de zwijgende boeken....

De zware, eikenhouten deur kraakt zacht: er komt iemand

binnen. 't Is een oud, eerwaardig man met een lange, prachtig-grijze baard.

't Is Ds. Bogerman.

't Is dezelfde, die in 1619 in Dordrecht de vergaderingen van de Nationale Synode leidde. Maar — dat is *nu* al meer dan tien jaar geleden. Zijn baard is grijzer geworden, zijn hoofd een weinig meer gebogen; maar zijn scherpe, verstandige ogen vertellen wel, dat hij nog dezelfde knappe en wijze man is van vroeger.

Hij kijkt naar al die boeken, slaat er een open, leest er in, — leest zomaar die oude, vreemde taal uit het Heilige land.

Op de lange tafel met het groene kleed liggen grote vellen wit papier. Er staan zware tinnen inktkokers met lange, veren pennen er in. En tinnen bakjes met zand: als de vellen papier vol geschreven zijn en de inkt nog nat is, wordt daar wat droog zand over

gestrooid; dan droogt hij vlug. Vloeipapier kent men nog niet in die tijd.

Ds. Bogerman leest ook die beschreven vellen. Maar — dat is de taal van Holland; dat is zijn *eigen* taal, *onze* taal: het Nederlands....

Hij knikt, en er is vreugde in zijn ogen. Zacht zegt hij: „Goed! goed!... Maar één man alleen zou dat geweldige werk niet *kunnen* doen.”

Buiten, door het raam heen, klinkt kindergejoel. Hij luistert er naar; hij glimlacht. „Later, als ze groot zijn, zullen ze misschien óók lezen, wat nu op deze vellen papier staat geschreven.... O, dat zal een zegen zijn; een zegen van God!... Voor ons ganse volk.”

En Ds. Bogermans ogen zoeken de blauwe, zonnige lucht, alsof hij God danken wil voor wat *hier*, in deze stille kamer, gebeuren mag.

Wéér kraakt zacht de zware deur: er komen nog meer heren binnen. 't Zijn, als Bogerman, waardige mannen, statig en deftig in hun lange mantels met de witte kragen; en de hoge flaphoeden op. Aan hun *namen* al is het te horen, dat het *geleerden* zijn: Baudartius, Hommius, Walaeus....

En dan?... Voor die mannen zich neerzetten in de hoge armstoelen bij de tafel met de boeken en de papieren.... *bidden* ze te zamen.

Waaròf doen ze dat?

En dan?... Dan worden de dikke boeken opengeslagen; dan worden de grote, veren ganze pennen in de tinnen inktkokers gedoopt; dan... rimpelen zich die voorhoofden en turen de ogen nadenkend op de vreemde woorden en de vreemde letters. O, dan lijkt het, of het nog stiller wordt in die stille kamer; — en toch wordt daar hard, geweldig hard *geworkt*.

't Lijken nu net monniken uit heel oude tijd, die de Bijbel overschrijven met prachtige letters. Maar — monnikspijen dragen

deze mannen niet meer; en hun werk is veel en veel *moeilijker*, dan dat van de oude kloosterbroeders.

Die schreven de Bijbel kunstig over.

Deze mannen gaan de Bijbel... vertalen.

Ze zoeken en ze peinzen, wat al die vreemde woorden en letters van de Hebreeuwse en Griekse taal toch beduiden. En ze spreken er over met elkander. En 't gaat zo langzaam, zo langzaam; maar — éindelijk schrijven ze die vreemde woorden in het Hollands over; — de woorden uit de oude boeken van het Heilige land.

Die vertalers moeten wel prome mannen zijn.

Knapheid, geleerdheid, wijsheid alleen kunnen hen niet helpen. In diepe eerbied moeten ze luisteren naar Gods stem, die tot hen spreekt in 't heilig boek. Dan alleen kan hun werk gelukken. En zonder *bidden* zouden zij het nooit *goed* kunnen doen.

Buiten zingen vogels, spelen kinderen, gerucht het leven van de straat... zij *werken!*

Wie zal daar buiten, in het drukke stadsgewoel denken aan wat in deze stille kamer gebeurt?... Zij *werken!*

Op de Dordtse Synode in 1619, waar Ds. Bogerman voorzitter was, is het besluit genomen, de Bijbel uit de oorspronkelijke talen over te zetten in het Nederlands.

Waarom?

Omdat er zoveel *soorten* Bijbels waren, overgeschreven naar Franse, Duitse, Latijnse, en — soms wonderlijk verschillend van elkaar. Men wilde *éénzelfde* Bijbel voor het gehele land. En nu zal — voor het eerst — een Bijbel uit de echte, oude talen, die door de profeten en de apostelen gesproken zijn, in onze *eigen* taal worden geschreven en gedrukt.

Een ontzaglijk moeilijk werk. Ds. Bogerman had wel gelijk: één man kon alléén dat werk nooit goed volbrengen.

En nu zijn uit vele oorden van het land deze geleerde, wijze, maar ook... *promes* predikanten naar Leiden verhuisd.

Naar *Leiden!* Dáár is de hogeschool, waar jonge mannen

studeren; de meesten voor predikant. Prins Willem I heeft in 1574 de Leidenaars deze academie geschonken. Ze hadden hun stad zo moedig en zo lang tegen de Spanjaarden verdedigd.

In die hogeschool zijn de geleerde boeken, die de vertalers van de Bijbel nodig hebben. Heen en weer reizen naar hun *eigen* stad is zo moeilijk in die tijd. Daarom blijven de vertalers in Leiden *wonen*. . . ja, jarenlang. Ze werken ook veel thuis, maar in de kamers van Bogerman komen ze hun werk nazien en verbeteren.

Soms blijft één van hen weg. God riep hem tot de *eurwige* rust. Dan neemt een ander zijn plaats in.

Het werk mag *niet* worden neergelegd.

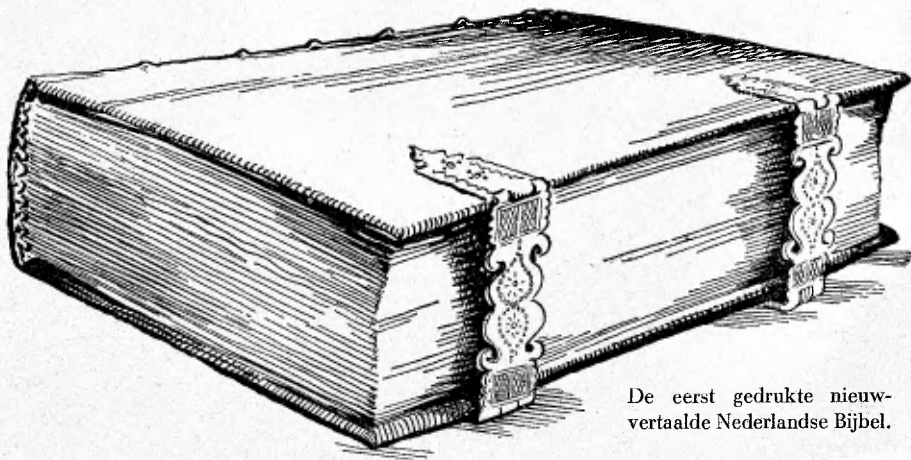
Stilte. . . .

Stilte in de kamer, waar de mannen zorgzaam werken.

Stilte óók daar buiten in de stad; — een vreemde, bange stilte.

Er gaat een droeve lijkstoet door de stille straat. . . . Nog een; en nóg een. . . . Honderden en nog eens honderden mensen van Leiden worden in die dagen begraven. De „zwarte dood” is gekomen. Jongen en ouden, sterken en zwakken, armen en rijken worden door de vreselijke *pestziekte*. . . . weggemaaid.

En in de stille kamer? . . . Wie heeft daar het eerst gezegd: „Zullen wij heengaan? Zullen we deze bange stad ontvluchten en naar onze eigen steden terugkeren? De pest zal ook óns misschien vinden.”

De eerst gedrukte nieuwvertaalde Nederlandse Bijbel.

Die mannen zien elkaar aan, heel ernstig.

Het gevaar is zo groot. Een stille angst benauwt hun 't hart.

Maar dan?... Wie heeft daar het eerst gezegd: „Laten wij bidden”?

Dan knielen die mannen neer tussen hun oude boeken en hun nieuwe papieren. Zij vertellen hun Hemelsen Vader van hun angst; en ze smeken Hem, hun bange harten toch moedig te maken.

Het werk mag *niet* worden neergelegd.

Ze blijven. Die trouwe mannen *blijven* op hun post, al woedt òm hen de dood. Ze blijven, en werken hun schone, hun grootse werk van de stilte.

En — niet één is aan de vreselijke ziekte bezweken.

* *
*

17 September 1637.

In den Haag, in hun deftige vergaderzaal, zijn de heren Staten-Generaal — dat is de regering van het land — in plechtige vergadering saamgekomen.

En dan wordt hun een prachtig geschenk gebracht.

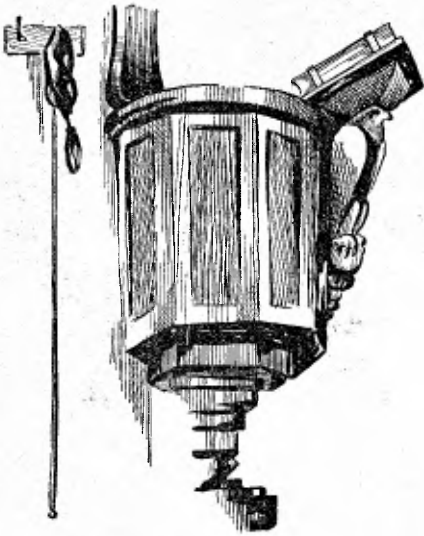
De vertalers van de Bijbel, die in Leiden twaalf jaren lang arbeidden aan dat moeilijke, stille werk, treden binnen. Baudartius legt op de tafel voor de heren Staten neer... een groot prachtig boek, in paars fluweel gebonden en verguld op snee: de eerste gedrukte, nieuw-vertaalde Bijbel.

Het geweldige werk *is* volbracht.

Bogerman en *Baudartius* hebben het Oude Testament vertaald; *Hommius* en *Walaeus* het Nieuwe Testament. Twaalf geleerde mannen hebben hen geholpen; hun werk nagezien en verbeterd.

Bogerman...? Hij zelf kòn de Bijbel niet meer brengen gaan. Zes dagen te voren — de 11e September — had God ook dezen trouwen dienaar geroepen tot de eeuwige rust.

Maar — wáárom werd deze eerste Bijbel nu geschonken aan de *Staten-Generaal*, aan de *landsregering*?

De regering had gezorgd, dat deze mannen die lange jaren rustig hun moeilijk werk volbrengen konden. De regeering had alles betaald; wel 75.000 gulden. De regering begreep wel, dat zij ons volk in die Bijbel een grote schat gaf; — een schat voor tijd en eeuwigheid.

Dáárom heette de nieuwe Bijbel, — dáárom heet hij nòg —: de *Staten-vertaling*.

Die Bijbel is *het* boek voor ons volk geworden. 't Duurde niet lang, of op elke preekstoel, in elke kerk lag de nieuwe Bijbel. In de huizen

kreeg hij een ereplaats en werd trouw gelezen. Als er een kindje geboren was, werd de naam — in vreugde — geschreven vóór in die Bijbel op de grote, witte bladen. Als er iemand stierf werd ook dit — in droefheid — in die Bijbel opgetekend.

Tot duizenden en duizenden harten sprak God zelf in Zijn Heilig Woord.

Die Bijbelvertaling is een schone gebeurtenis in onze Vaderlandse geschiedenis.

Maar — die *geschiedenis* vertelt toch alleen van keizers en koningen; van veldheren en zeehelden; van vechten en varen; van lijden en strijden; van sabelgekleter en kanonnengebulder.... Dat *lijkt* maar zo. Dat stille vergeten werken van die mannen daar in de stille, vergeten kamer van Leiden is, onder de zegen van God, voor ons volk van veel méér waarde geweest dan vele veldslagen en zeegevechten. Duizenden en millioenen hebben in die Bijbel troost gevonden voor hun hart en, door Gods genade, de eeuwige zaligheid.

Het stille werk van die mannen *mag* niet vergeten worden.

* *
*

En nu... in 1937?

Wat is dat alles lang geleden. Driehonderd jaar! En wat is alles anders geworden. Wie zal nu nog denken aan al het lijden van onze vaders, om de Bijbel? Wie zal nu nog denken aan dat stille werk van de mannen van Leiden?

Vergeeten is 't; — vergeten.

Maar — sla dan nu de Bijbel thuis eens open. Ligt hij nòg op een ereplaats? Of ligt hij in een vergeten hoekje van de kast, of ergens op zolder? Of is hij misschien niet eens meer te vinden?

Kijk eens op het eerste blad, het titelblad! Daar staat:

B I J B E L,

DAT IS

DE GANSCHHE HEILIGE SCHRIFT,

BEVATTENDE ALLE DE
CANONIEKE BOEKEN DES

OUDE EN NIEUWE TESTAMENTS,

OP LAST VAN DE HOOG-MOGENDE HEEREN

STATEN-GENERAAL DER VEREENIGDE NEDERLANDEN

EN

VOLGENS HET BESLUIT VAN DE NATIONALE SYNODE,
GEHOUDEN TE DORDRECHT IN DE JAREN MDCXVIII EN MDCXIX,
UIT DE OORSPRONKELIJKE TALEN
IN ONZE NEDERLANDSCHE GETROUWELIJK OVERGEZET.

Vergeeten?... Wel neen! het is dezelfde Bijbel honderden malen herdrukt, en met nieuwere letters, en anders ingebonden, maar toch dezelfde, eenmaal door Bogerman en zijn helpers vertaald en door de Regering aan ons volk gegeven....

En nòg heet onze Bijbel: de *Staten-vertaling*.

En nòg staan heel zorgzaam tussen haakjes [......] de woorden, die de Staten-vertalers er *zelf* hebben ingevoegd, om de zinnen duidelijker te maken.

En nòg — nòg geeft God door diezelfde Bijbel troost en vrede aan allen, die in oprechtheid luisteren willen naar Zijn Vaderstem.

Laat dan alles maar veranderen.

De Bijbel, het wondere boek, is toch *het boek, dat nooit oud wordt*:

Gods Woord houdt stand in eeuwigheid!

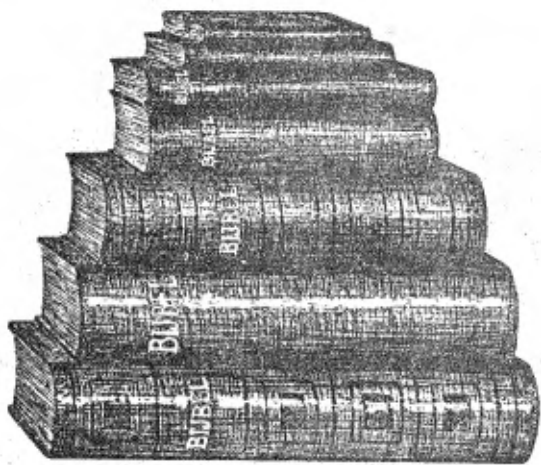
In het Bijbelhuis, het huis van het Nederlands Bijbelgenootschap in Amsterdam, worden nog honderden oude Bijbels bewaard; — ook die met de wonderlijke plaatjes. Ze slapen, zorgzaam bewaard in de kasten. Als *die* eens vertellen gingen....!

En uit dat Bijbelhuis gaan nog elk jaar duizenden nieuwe Bijbels de wereld in: grote en kleine; heel mooie en heel eenvoudige. Eens zullen al die Bijbels óók hun eigen verhaal hebben.

Wie zal het horen?

Maar als nu Willem Heerman, de oude, vrome monnik, die zo prachtig de Bijbel overschreef, en hem neerlegde in de Sint Pieterskerk te Leiden, voor iedereen te lezen, — als *hij* nu die duizenden Bijbels nòg de wereld zag ingaan, hij zou blij glimlachen en denken: God vergeet Zijn kinderen niet. Zo bereikt Zijn Vaderstem toch veel en veel beter de mensen dan door mijn eenzame Bijbel aan de ketting....

Simeon om
de ghepropheet ceyfense
pelinic middel der doctoren ghevonden

Mact ij Capitel **I**

Godel is ghe
schiel in dien
dagen datter
ultogegaen is oeg
ghebodt vanaeg
Keuser August
dat bescreuen sou
do worden die ge
heel werelt **V**es

oerste beschijvinge is gedean van
van Simeon **C**eyfense **E**nde